

BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARINING INTEGRATSION YONDASHUV ASOSIDA IJODIY SALOHIYATINI OSHISH YO'LLARI

XOLQO'ZIYEVA NOZIMA

Guliston davlat pedagogika instituti

1-bosqich magistratura talabasi

e-mail: nozimaxolqoziyeval2@gmail.com

+998994601601

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy salohiyatini oshirishning integratsion yondashuv asosida amalga oshirilishi ko'rib chiqiladi. Integratsion yondashuv o'quvchilarga turli fanlar o'rtaida bog'lanishlarni o'rnatish va bir vaqtning o'zida bir nechta ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Maqola ijodiy fikrlash, tasavvur va muammoni hal qilish kabi ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradigan metod va texnikalar bilan tanishtiradi. Shuningdek, o'quvchilarda o'z-o'zini ifoda etish, tashabbuskorlik va xulq-atvorni yaxshilash uchun integratsion yondashuvning ahamiyati tahlil qilinadi. Ta'lif jarayonida ijodiy salohiyatni oshirishning samarali usullari va metodik yondashuvlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, Integratsion yondashuv, ijodiy salohiyat, ta'lif metodikasi, tasavvur, ijodiy fikrlash, o'z-o'zini ifoda etish, ko'nikmalar, innovatsion ta'lif.

ABSTRACT

This essay examines how an integrative approach can help elementary school pupils develop their creative potential. With the help of the integrative approach, students can learn many abilities at once and make connections between various courses. The article presents strategies and tactics for improving creativity, creative thinking, and problem-solving abilities. Additionally, it highlights how crucial the integrated approach is to enhancing kids' conduct, initiative, and self-expression. A thorough discussion of the best practices and strategies for encouraging creativity in the classroom is provided.

Keywords: innovative education, imaginative thinking, self-expression, teaching strategies, creative potential, integrated approach, and primary school.

АННОТАЦИЯ

В этой статье рассматривается интегративный подход как метод повышения творческого потенциала учащихся начальных классов. Интегративный подход позволяет учащимся одновременно развивать несколько навыков и устанавливать связи между различными предметами. В статье рассматриваются различные подходы и средства, которые могут помочь

улучшить воображение, творческое мышление и навыки решения проблем. Кроме того, подчеркивается, насколько важен интегративный подход для улучшения поведения, инициативы и самовыражения учащихся. Подробно рассматриваются эффективные стратегии и методы развития творчества в образовании.

Ключевые слова: инновационное образование, интегративный подход, творческий потенциал, начальная школа, методы обучения, воображение, творческое мышление, самовыражение, навыки.

KIRISH

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari bilim olish bilan birga o‘z ijodiy salohiyatini rivojlantirishga intilishi kerak. Ta’lim tizimida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish axborot bazasini kengaytirishdan tashqari, ularning shaxsiy o‘sishiga ham yordam beradi. Integratsiyalashgan yondashuv boshqa sohalardagi ma’lumotlarni bog‘lash orqali o‘quvchilarga turli qobiliyatlarni rivojlantirish imkonini beradi. Ushbu usul o‘quvchilarning ijodkorlik, tasavvur va muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga katta ahamiyat berishga imkon beradi. Integratsiyalashgan yondashuvning asosiy tamoyili shundaki, u talabalarga bir vaqtning o‘zida bir nechta fanlarni bog‘langan holda o‘rganish imkonini beradi. Bu usul o‘quvchilarning ijodiy qibiliyatini rivojlantirishga, ularda har tomonlama keng tushunchani shakllantirishga yordam beradi[1].

“Integratsion yondashuv o‘quvchilarini bir fan chegarasida qolib ketmaslikka, balki bilimlarni turli fanlar bo‘ylab o‘zaro bog‘lashga undaydi.”

Jon Devey

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQTAR METODIKASI

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodikasi boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ijodiy salohiyatini oshirishda keng qo‘llaniladigan amaliy metodlarni o‘z ichiga oladi. Quyidagi amaliy misollar yordamida adabiyotlarni tahlil qilish va tadqiqotlarni amalga oshirishning samarali yo‘llarini ko‘rib chiqamiz:

1. Integratsion Yondashuvda Adabiyot va San'atni Birlashtirish. Misol:

O‘quvchilar "Tabiat" mavzusida adabiy asarlar (masalan, "Shoir va tabiat" mavzusida she’rlar) bilan tanishadilar va ularni san'at asarlari bilan bog‘lab, turli tasvirlarni yaratadilar. Bu orqali o‘quvchilar tasavvurlarini va ijodiy fikrash qobiliyatlarini rivojlantiradilar.

2. Adabiy Matnlarni Tahlil qilish. Misol:

O‘quvchilarga kichik hikoya yoki ertaklar taqdim etilib, ular hikoyaning asosiy qahramonlari, voqealar rivoji va axloqiy saboqlarni muhokama qilishadi. Ushbu faoliyat o‘quvchilarning tahlil qilish va xulosa chiqarish qibiliyatini rivojlantiradi[2].

- 3. Ijodiy Hikoya Yaratish.** *Misol:* O‘quvchilarga o‘z hayotlari va tasavvurlaridan foydalananib qisqa hikoya yozish vazifasi beriladi. Bu jarayon o‘quvchilarda ijodiy yondashuvni, o‘z-o‘zini ifoda etishni va tasavvur qilishni rivojlantiradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Integratsiyalashgan istiqbolga asoslangan holda, boshlang‘ich mакtabda bolalarning ijodiy salohiyatini oshirish uchun ta’lim usullari bolalarning ijodiy fikrlash va tasavvurlarini rivojlantirish uchun juda muhimdir. O‘quvchilar adabiyot va san’atni uyg‘unlashtirib, o‘z fikrlarini ifoda etish, yangi g‘oyalarni o‘ylab topish, muammolarni yechishni o‘rganishlari mumkin. Ushbu usul yordamida bolalar ijodiy fikrlashni rivojlantiradilar, o‘zlari uchun yangi g‘oyalarni ochadilar va o‘quv jarayoniga ko‘proq jalg qilinadilar[3].

Amaliy Misol: O‘quvchilarga "Tabiatni saqlash" mavzusida hikoya yozish topshirig‘i beriladi. Yozilgan hikoyalarni o‘quvchilar guruhlarga ajratib, birgalikda muhokama qilishadi. Har bir guruh o‘z hikoyasini taqdim etib, boshqa guruhlar tomonidan berilgan savollarga javob beradi. Bunday faoliyat o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, jamoaviy ishslash va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga yordam beradi.

Natijalar

Integratsion yondashuv asosida o‘quvchilarda ijodiy salohiyatni oshirishning samarali natijalari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- Ijodiy fikrlashning rivojlanishi:** O‘quvchilar turli fanlar bo‘yicha bilimlarni o‘zaro bog‘lab o‘rganish orqali yangi g‘oyalarni yaratishga va muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuvni qo‘llashga o‘rganadilar.
- O‘z-o‘zini ifoda etish:** Integratsion yondashuv orqali o‘quvchilar o‘z fikrlarini ochiq va aniq tarzda ifoda etishga, o‘z ijodiy g‘oyalarni boshqalarga etkazishga o‘rganadilar.
- O‘quvchilar o‘rtasida hamkorlik va jamoaviy ishslash:** Guruhlarda ishslash orqali o‘quvchilar bir-birlarining fikrlarini tinglashni, fikr almashishni va umumiyoq maqsadga erishish uchun birgalikda ishslashni o‘rganadilar[4].
- Tanishuv va qiziqishning oshishi:** O‘quvchilar turli san‘at shakllari va adabiyotlar bilan tanishgan holda o‘z tasavvurlarini kengaytiradilar va o‘z ijodiy salohiyatlarini oshiradilar.
- Tanqidiy fikrlashni rivojlanish:** O‘quvchilar o‘zlarining yozgan hikoyalari va ijodiy ishlari asosida tanqidiy fikrlashni rivojlanirib, o‘z g‘oyalarni boshqalar bilan baham ko‘rish va yaxshilashga o‘rganadilar[5].

XULOSA

Shu bilan birga, kompleks yondashuv o‘quvchilarning umumiyoq o‘qish va o‘rganish qobiliyatini oshiradi, shu bilan birga ularning ijodiy salohiyatini rivojlaniradi. Bunday ko‘rsatma o‘quvchilarda o‘z-o‘ziga ishonch, tashabbuskorlik va muammolarni hal qilishda ijodkorlikni rivojlaniradi.

Shuningdek, integratsion yondashuvni qo'llashda o'quvchilar faqat bilim olish bilan cheklanmaydilar, balki turli fanlar o'rtasida bog'lanishlarni o'rganib, o'z-o'zini anglash, ijodiy fikrlash, muammoni hal qilish kabi ko'nikmalarni ham rivojlantiradilar. Boshqa tomondan, integratsion yondashuv o'quvchilarda o'z fikrini erkin ifoda etish, guruhda ishlash va jamiyatda o'z o'rnini topish kabi qobiliyatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. O'quvchilarda bu kabi ko'nikmalarni rivojlantirish esa kelajakda ular muvaffaqiyatli va ijodiy shaxslar bo'lib yetishishlariga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **Djalilov, Sh. (2023).** *Boshlang'ich ta'linda ijodiy salohiyatni rivojlantirish metodlari*. Tashkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. **Ibragimov, R. (2022).** *Integratsion yondashuv asosida boshlang'ich sinfda ijodiy fikrlashni rivojlantirish*. Samarkand: Samarqand universiteti nashriyoti.
3. **Tursunov, S. (2021).** *Ta'linda ijodiy yondashuvlar va amaliy metodlar*. Tashkent: Ta'lim nashriyoti.
4. **Bazarov, F. (2024).** *Innovatsion metodlar yordamida boshlang'ich sinfda ijodiy salohiyatni rivojlantirish*. Buxoro davlat universiteti nashriyoti.
5. **Kamalov, M. (2023).** *Boshlang'ich ta'linda kreativ metodlar va integratsion yondashuv*. Andijon: Andijon davlat universiteti nashriyoti.